

10. SINIF FELSEFE DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 5 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	II. açıklamayı seçer.	3
a)	Doğa olayını yine doğadaki bir nedenle (su) açıkladığını belirtir.	3
a)	Açıklamanın akla dayalı, gözlemlle tartışılabilir ve eleştiriye açık olduğunu belirtir.	3
b)	Bu geçişle olayların doğaüstü güçlerle değil akılla açıklanmaya başlandığını belirtir.	6
b)	Geçişin eleştiri, tartışma ve bilimsel düşüncenin gelişmesine yol açtığını yorumlar.	5

a) Örnek cevap: II. açıklama. Doğal bir olayı doğanın içindeki bir nedenle (her şeyin ana maddesi olan su) açıklıyor ve bu açıklama akılla tartışılabilir, eleştirilebilir.

b) Örnek cevap: Mitolojide açıklama sorgulanmadan kabul edilir. Akla dayalı açıklamada ise herkes gerekçeyi tartışıp daha iyisini önerebilir. Bu geçiş eleştirel düşünmenin, felsefenin ve bilimin gelişmesini sağlamıştır.

Sık hatalar: II. açıklamanın bugün yanlış olduğu için felsefi olmadığını düşünmek; Gerekçe yerine açıklamayı tekrar yazmak

2. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Birinci özelliği (eleştirelilik, refleksiflik, evrensellik, tutarlılık arayışı vb.) adlandırır ve metinden kanıt gösterir.	7
a)	İkinci özelliği adlandırır ve metinden kanıt gösterir.	7
b)	Tanımın da yeni sorulara açık olduğunu, felsefede kesin ve son cevap olmadığını gerekçelendirir.	6

a) Örnek cevap: Eleştirelilik: ilk tanımının her durumu karşılamadığını görüp onu sorguluyor. Refleksiflik: kendi düşünme biçimini gözden geçiriyor. (Evrensellik: tanımın her insan ve toplum için geçerli olup olmadığını soruyor.)

b) Örnek cevap: Kesin değildir. 'Hak edilen nedir, buna kim karar verir?' gibi yeni sorular doğar. Felsefi düşünce sürekli sorgulandığı için son bir cevaba kapanmaz.

Sık hatalar: Özelliği adlandırıp metinden kanıt göstermemek; Tanımı kesin doğru kabul etmek

3. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · zor

25 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	II ve IV'ü felsefi soru olarak belirler.	4
a)	İki ortak özellik yazar (tek ve kesin cevabı olmaması, evrensel olması, kavramsal olması, yeni sorular doğurması vb.).	7
b)	Kerem'in görüşüne katılmadığını belirtir.	4
b)	Felsefi soruların bireye katkısını (eleştirel düşünme, kendini tanıma vb.) açıklar.	7
b)	Topluma katkısını (değerlerin tartışılması, ön yargıların sorgulanması, ortak yaşamın düzenlenmesi vb.) açıklar.	3

a) Örnek cevap: II ve IV. Tek ve kesin bir cevapları yoktur; her insanı ilgilendiren evrensel sorulardır.

b) Örnek cevap: Görüş eksiktir. Bu sorular kesin cevap vermese de bireyin eleştirel düşünmesini, kendi değerlerini fark etmesini sağlar. Toplumda adalet, iyilik gibi değerlerin tartışılmasına ve ön yargıların sorgulanmasına katkıda bulunur; kesin cevabı olmaması onları değersiz kılmaz.

Sık hatalar: III'ü 'herkesi ilgilendirdiği' için felsefi saymak; b) maddesinde yalnızca 'katılmıyorum' deyip gerekçe göstermemek

4. FEL.10.2.1 · Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme · kolay

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Sözcükleri (kavramları) öğrenmenin Elif'in durumları ayırt etmesini ve sınıflandırmasını sağladığını açıklar.	6
b)	Dilin düşüncenin aracı olduğunu belirtir.	3
b)	Düşüncenin dili, dilin de düşünceyi geliştirdiği karşılıklı bir ilişki kurar.	6

a) Örnek cevap: Sözcükleri öğrenince Elif durumları ayırt edip sınıflandırabildi; kavramlar onun düşüncesini netleştirdi.

b) Örnek cevap: Dil düşüncenin aracıdır: Düşüncelerimizi kavramlarla kurar, dille ifade ederiz. Dil zenginleştikçe düşünce de inceler; düşünce geliştikçe yeni sözcüklere ihtiyaç duyarız. İkisi birbirini besler.

Sık hatalar: Örneği yalnızca 'Elif yeni kelime öğrendi' diye özetlemek; ilişkiyi tek yönlü kurmak

5. FEL.10.2.1 · Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme · orta

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Uygun bir kavram yazar (ifade etme, düzenleme, netleştirme vb.).	3
a)	Seçimini düşüncenin dile dökülünce netleşmesiyle gerekçelendirir.	3
b)	En az üç kutudaki bilgiyi birbirine bağlayarak kullanır.	7
b)	Düşünme ve dilin karşılıklı ilişkisini tutarlı bir paragrafla açıklar.	7

a) Örnek cevap: İfade etme (düzenleme): Kutuda zihindeki dağınık düşüncenin dile dökülünce netleştiği anlatılıyor; bu, düşüncenin dille ifade edilerek düzene girmesidir.

b) Örnek cevap: Düşünce kavramlarla kurulur ve her kavram dilde bir sözcükle karşılaşılır. Zihindeki dağınık düşünce dille ifade edilince netleşir; böylece başkasına aktarılır ve tartışılabilir. Dil, onu konuşan toplumun dünyayı kavrayış biçimini taşıdığından düşüncemizi de etkiler.

Sık hatalar: Kutuları ayrı ayrı sıralayıp aralarında bağlantı kurmamak; "?" kutusuna 'kavram' gibi haritada zaten olan bir başlığı yazmak